

ski proganjan. Četnici su ga mučki ubili u Domovinske ratu pa je on, u novijoj hrvatskoj povijesti, jedina znana jezična žrtva. Taj bi podatak valjalo predočiti i strancima koji još uvijek s mnogo nerazumijevanja i podsniijeha gledaju na hrvatsko-srpski jezični sukob, a na svojim katedrama uporno dubrovačku književnost predstavljaju dijelom srpske književnosti.

I na kraju ističem posebnu vrijednost koju ta Loknarova knjiga ima. Ona može biti izvrstan vodič hrvatskim jezikoslovcima u stvaranju kalendara jezičnih prioriteta. Još nismo u stanju pravocijeno vrednotiti što ih donosi sloboda i bivanje u vlastitoj državi, pa neki vrludaju i baš u jeziku zlorabljuju teško stečenu slobodu. Igraajući se ugledom hrvatskih jezikoslovaca, koji su, unatoč preprekama, ipak donijeli hrvatskoj državi sačuvan hrvatski jezik, ti novopečeni hrvatoslovi, koje prepoznajem po gutanju samoglasnika, prave od jezika sprdnju i bacaju preko prozora sve ono što je u hrvatske desetićima s mukom stvarano. Ipak vjerujem da će sa stranica te knjige i njima zazvoniti što nam je zapravo činiti. Hrvatski jezikoslovci imaju priliku da se djelatno pokažu i dokažu. Danas su više nego ikad aktualne Ladonove riječi iz 1970, koje na 54. stranici knjige Loknar navodi: »Hrvatski književni standard ima se tek izgraditi, obnoviti kao svojevrsna koine štokavske podloge oplemenjena čakavskim i kajkavskim izražajnim blagom, kao sinteza naše bogate jezične predaje i suvremenih znanstvenih tekovina. Taj hrvatski moderni jezik čeka svoj rječnik, svoju slovnice i svoj jezični savjetnik, kako bi se učvrstio u školstvu, upravi, svakodnevnom saobraćaju, novinstvu i književnosti.«

Nataša Bašić

UZ BIBLIOGRAFIJU JEZIKA XXI.—XL. GODIŠTA

Izašla je Bibliografija *Jezika* XXI.—XL. godišta kao nastavak već prije izašle Bibliografije *Jezika* I.—XX. godišta, Zagreb, 1974. Kako su ovu drugu primili svi pretplatnici ovoga godišta *Jezika*, ne bi trebalo posebno govoriti o njoj, ali je dobro da kao urednik kažem nekoliko riječi objašnjenja i dopuna.

Prvo, iako je na Bibliografiji i moje ime, moram reći da je to zamislila i ostvarila Nataša Bašić. Kad mi je na telefon pročitala predgovor, rekao sam joj da sve potpiše sama, ali je ona iz samozatajnosti stavila i moje ime. Ne odričem se time odgovornosti, nego zasluga.

Bibliografija XX.—XL. godišta daje veoma zanimljive podatke, pokazuje da se u tih dvadeset godišta pojavilo 189 autora. U oskudici hrvatskih jezikoslovaca i autora za tako specifičan časopis kao što je *Jezik*, ipak je to ipak povelik broj. Istina, ravno polovica pojavila se samo jedanput, ali i 94 suradnika s većim brojem članaka u našim je prilikama mnogo. Posebno se među njima ističu imena V. Anića, S. Babića, Z. Babić, D. Brozovića, B. Finke, R. Kalmete, R. Katičića, V. Loknara, M. Lončarića, M. Mamića, J. Melvinger, M. Mihaljević, M. Mogaša, J. Molovića, I. Pelza, I. Pranjkovića, V. Putanca, M. Samardžije, I. Sovića, I. Škarića, A. Šojata, S. Težaka i Z. Vinca jer im u nabranju članaka podaci zauzimaju više od jednoga retka. Istina, to ne mora značiti i opsežnost suradnje, bolji bi pokazatelj bio broj stranica, ali ipak to označuje njihovu veću suradnju.

Dopunsko objašnjenje potrebno je podacima o urednicima. Na 3. omotnoj strani piše da je od XXI. do XXIII. godi-

šta glavni i odgovorni urednik bio Božidar Finka. To je tako zbog općenitosti, ali preciznije bi bilo da je rečeno da je on u to vrijeme bio samo odgovorni urednik jer tada naziv glavnoga urednika nije spominjan. I to je bio samo formalno, zbog javnosti.

Budući da ja navodim da sam glavni i odgovorni urednik već 25 godina pa bi se komu moglo učiniti da je to u neskladu s podacima koji se nalaze u impresumu *Jezika* i sada u Bibliografiji. Zbog povijesti potrebno je objasniti taj nesklad.

Kad je poslije Dvadeset prve sjednice CK SKJ u Hrvatskoj provedena velika čistka, zahvatila je i uredništva časopisa. Mnogi su se tada časopisi ugasili. Samo oko petnaestak časopisa MH, a među ostalima i *Encyclopaedia moderna*. Slučajno sam se našao u Fondu za znanstveni rad kad se tražila promjena u uredništvu *Encyclopaedije moderne*. Službenica je nabrajala koga sve treba promijeniti, a predstavnik *Encyclopaedije moderne* rekao je:

— To onda znači da treba promijeniti cijelo uredništvo.

— Da, to znači da treba promijeniti cijelo uredništvo — ponovila je službenica.

Umjesto promjene *Encyclopaedia moderna* prestala je izlaziti.

Kad je došao red na uredništvo *Jezika*, kolega iz političkih struktura kojemu je palo u zadatak da to provede, znao je da bi bez mene došlo u opasnost daljnje izlaženje *Jezika* pa je rekao da ja mogu ostati u uredništvu, ali da ne mogu biti glavni i odgovorni urednik jer je partijska organizacija na Filozofskome fakultetu u Zagrebu donijela odluku da ne mogu biti na rukovodećim položajima. Ne prihvatimo li to, da ću ja stradati.

Uredništvo je na posebnoj sjednici zaključilo da nam je najvažnije da *Jezik* izlazi i dalje, a formalnosti nisu važne. Prihvatili smo da kolega Finka potpisuje *Jezik* kao odgovorni urednik, da glavnoga ne spominjemo, ali da sve ostane po starom, i posao i honorari. Tako sam ja bio potajni glavni urednik. To je trajalo od 1. broja XXI. godišta do 4. broja XXIII. Tada sam ja zatražio da se naznači stvarno stanje. Kako je tada bio predsjednik HFD dr. Radoslav Katičić, on je predložio da u tome smislu podnesemo pismeni zahtjev, što smo i učinili i on ga je prihvatio. To je od 5. broja XXIII. godišta označeno i u impresumu bez ikakvih posljedica.

Sada se vidi da je naša odluka bila dobra. Da smo 1972. ili 1973. prestali izlaziti, teško da bismo poslije mogli nastaviti izdavanje, kao što pokazuje sudbina onih časopisa koji su prestali izlaziti. Kakva bi to šteta bila za hrvatski književni jezik i njegovu kulturu, lako je izračunati po člancima koji su u *Jeziku* objavljeni, a kojih ne bi bilo ili bi bili objavljeni tamo gdje ne bi imali takav učinak kakav imaju kad su objavljeni u časopisu koji je posvećen samo jezičnoj kulturi i kad sva njegova godišta čine cjelinu. Bibliografija tu cjelinu čini još svrhovitijom i zato je dobro što je izrađena.

Stjepan Babić